

หลักเกณฑ์การคัดเลือกคนพิการต้นแบบ ประจำปี ๒๕๖๙

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๑. ความเป็นมา

พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. ๒๕๕๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๖ ได้มีการประกาศใช้เพื่อให้คนพิการได้รับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยการฟื้นฟูสมรรถภาพการจัดสวัสดิการ การส่งเสริมและพิทักษ์สิทธิการสนับสนุนให้คนพิการสามารถดำรงชีวิตอิสระ มีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์และความเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างเต็มที่ และมีประสิทธิภาพภายใต้สภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ (พก.) ตระหนักถึงความสำคัญในการสนับสนุนและให้กำลังใจแก่บุคคลพิการที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ จึงได้เริ่มดำเนินการให้มีการคัดเลือก “คนพิการต้นแบบ” ขึ้นในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการให้โอกาส เกียรติ กำลังใจ แก่คนพิการ และความมุ่งมั่นที่จะสานต่อเจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกคนพิการต้นแบบ ซึ่งมีภารกิจดำเนินการคัดเลือก “คนพิการต้นแบบ” เพื่อให้เป็นแบบอย่างของบุคคลที่สามารถก้าวผ่านอุปสรรคของชีวิต สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว มีความขยัน มุขานะอดทน ดำรงชีวิตอย่างพอเพียง สามารถเดินตามเส้นทางความฝันของตนเองอย่างประสบความสำเร็จ และอุทิศตนเป็นพนักงานช่วยเหลือสังคมทำให้สังคมได้รับรู้ถึงศักยภาพและความสามารถของคนพิการเช่นเดียวกับคนทั่วไป

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อเป็นการยกย่องคนพิการที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
- ๒.๒ เพื่อสนับสนุนและให้กำลังใจแก่คนพิการในการพัฒนาตนเองให้ประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
- ๒.๓ เพื่อรวบรวมผลงานความสำเร็จของคนพิการต้นแบบ ตลอดจนประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไป หน่วยงาน องค์กร ได้รับทราบ

๓. หลักเกณฑ์ในการเสนอชื่อคนพิการเข้ารับการคัดเลือกเป็นคนพิการต้นแบบ

๓.๑ การเสนอชื่อ รวมจำนวน ๑๐๔ คน

(๑) องค์กรด้านคนพิการ รวมจำนวน ๘ คน

เสนอชื่อโดยองค์กรด้านคนพิการ คัดเลือกแต่ละประเภทความพิการ ๗ ประเภท ประเภทละ ๑ คน และสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย จำนวน ๑ คน รวมจำนวนทั้งสิ้น ๘ คน เสนอให้คณะกรรมการคัดเลือกคนพิการต้นแบบ เพื่อเข้ารับรางวัลคนพิการต้นแบบ ในงานวันคนพิการสากล ปี ๒๕๖๙

(๒) ระดับหน่วยงานภาครัฐ จำนวน ๒๐ คน

เสนอชื่อโดยกระทรวงฯ จำนวน ๒๐ กระทรวง พิจารณาคัดเลือกคนพิการในสังกัด ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือผู้ปฏิบัติงานในลักษณะจ้างเหมาบริการของหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานในกำกับของกระทรวง ตามหลักเกณฑ์และคุณสมบัติที่กำหนด โดยให้แต่ละกระทรวงเสนอชื่อผู้แทนคนพิการต้นแบบ จำนวน ๑ คน เพื่อเข้ารับโล่ประกาศเกียรติคุณคนพิการต้นแบบ ในงานวันคนพิการสากล ประจำปี ๒๕๖๙ ทั้งนี้ ผู้ได้รับการเสนอชื่อในระดับหน่วยงานภาครัฐ ต้องไม่เป็นผู้ได้รับการเสนอชื่อจากองค์กรด้านคนพิการตามข้อ ๓.๑ (๑) และต้องไม่เป็นผู้แทนคนพิการต้นแบบระดับจังหวัดตามข้อ ๓.๑ (๒) ด้วย

● ระดับจังหวัด

(๓) ระดับจังหวัด รวมจำนวน ๗๖ คน

เสนอชื่อโดยสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด องค์กรคนพิการแต่ละประเภท ความพิการ ๗ องค์กร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับคนพิการในจังหวัด โดยให้มีการพิจารณาคัดเลือกแต่ละประเภทความพิการ และเสนอให้คณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัดหรือ คณะทำงานพัฒนามาตรฐานคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัด หรือคณะทำงานอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้าน คนพิการ พิจารณาคัดเลือกคนพิการต้นแบบ คัดเลือกแต่ละประเภทความพิการ ประเภทละ ๑ คน รวมจำนวนไม่เกิน ๗ คน และเสนอให้เป็นผู้แทนคนพิการต้นแบบของจังหวัด จำนวน ๑ คน เข้ารับโล่คนพิการ ต้นแบบใน งานวันคนพิการสากล ประจำปี ๒๕๖๔ ส่วนประเภทความพิการอื่น ๆ จัดให้ได้รับรางวัลคนพิการ ต้นแบบในจังหวัดในโอกาสการจัดงานวันคนพิการสากล ประจำปีจังหวัด อย่างเท่าเทียมกัน

๓.๒ คุณสมบัติของคนพิการที่จะเสนอชื่อ

๓.๒.๑ เป็นคนพิการอายุตั้งแต่ ๒๕ ปีขึ้นไป จดทะเบียนคนพิการ และมีบัตรประจำตัวคนพิการ ที่บัตรไม่หมดอายุ (ถ้าอายุต่ำกว่า ๒๕ ปี ต้องมีผลงานช่วยเหลือสังคมเชิงประจักษ์ และเป็นที่ยอมรับในสังคม)

๓.๒.๒ มีภูมิลำเนา หรือระยะเวลาการปฏิบัติงาน เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

ก. กรณีที่ได้รับการเสนอชื่อตามข้อ ๓.๑ (๑) และข้อ ๓.๑ (๓)

ต้องเป็นผู้มีภูมิลำเนาตรงตามทะเบียนบ้าน หรืออาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดมากกว่า ๑๒ เดือน โดยมีหนังสือรับรองการอยู่อาศัยในพื้นที่จังหวัด ซึ่งรับรองโดย

๑) ผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือประธานชุมชน

๒) นายจ้าง เช่น เจ้าของบริษัท เจ้าของสถานประกอบการ

๓) เจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น นักพัฒนาชุมชน นักสังคมสงเคราะห์ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

ข. กรณีที่ได้รับการเสนอชื่อตามข้อ ๓.๑ (๒)

ต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานสังกัดกระทรวงที่เสนอชื่อมาแล้วไม่น้อยกว่า ๓๖๕ วัน นับถึงวันที่ยื่น ใบสมัคร โดยต้องมีหนังสือรับรองระยะเวลาการปฏิบัติงานจากหน่วยงานต้นสังกัดประกอบการเสนอชื่อ

๓.๓.๓ พิจารณาประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือมากกว่า ๑ ประเภท ใน ๗ ประเภทความพิการ ตามประกาศกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เรื่องประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๕ ซึ่งได้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๕

๓.๒.๔ ประสบผลสำเร็จในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต ในด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน เช่น

๑) การช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ตามสภาพความพิการและสภาพแวดล้อมทางสังคม

● สามารถปรับตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมสังคม และสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ในการดำรงชีวิตประจำวันเช่นเดียวกับคนทั่วไป

● มีความสามารถประดิษฐ์ คิดค้น นำวัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งของเหลือใช้ หรือมีภูมิปัญญาท้องถิ่น มาประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงสภาพที่อยู่อาศัย การจัดทำกายอุปกรณ์หรืออุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขตามฐานานุกรม

๒) การศึกษา ...

๒) การศึกษาหาความรู้และการพัฒนาตนเอง

- ศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนหรือการศึกษาตามอัธยาศัย โดยไม่จำเป็นต้องเน้นวุฒิการศึกษา แต่มีทักษะประสบการณ์ชีวิตในการพัฒนาตนเองอย่างชัดเจน ต่อยอด/ขยายผล/แสวงหาความรู้ต่อเนื่อง
- ฝึกอบรม/ฝึกทักษะวิชาชีพ การฝึกงาน โดยมีใบประกาศที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานภาครัฐหรือองค์กรอื่นๆที่เกี่ยวข้อง
- เพิ่มพูนความรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์และความชำนาญ จนสามารถที่จะนำความรู้มาประกอบอาชีพ การพัฒนาให้เกิดความก้าวหน้าในชีวิต มีความอดทนต่อสู้ และยืนหยัดอยู่ในสังคมได้
- สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้จากประสบการณ์ให้กับผู้อื่น ชุมชน สังคมได้ รับทราบ และเป็นที่ยอมรับ

๓) การทำงานหรือการประกอบอาชีพ

- มีอาชีพที่มั่นคงในหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน หรือประกอบอาชีพอิสระ
- นำความรู้ ประสบการณ์ หรือความชำนาญในการประกอบอาชีพอิสระ การประกอบอาชีพกลุ่ม มีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพของตนเองและครอบครัว
- ยกระดับความเป็นอยู่ของชีวิตให้ดีขึ้น และสามารถสร้างหลักฐานความมั่นคงให้แก่ตนเองและครอบครัว

๔) คุณภาพชีวิตของครอบครัว

- มีสัมพันธภาพครอบครัวที่อบอุ่นและมั่นคง สมาชิกในครอบครัวมีความประพฤติเรียบร้อย เป็นผู้มีความคุณธรรมอันดี เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน
- มีความสามัคคีกลมเกลียวในครอบครัว สามารถร่วมกันเผชิญและแก้ไขปัญหา ให้ผ่านพ้นสถานการณ์ต่างๆไปได้ด้วยดี
- มีการสื่อสารพูดคุยกันในครอบครัวอย่างต่อเนื่อง ในบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว

๕) การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม

- มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนและสังคม หรือเป็นผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น มีส่วนร่วม มีจิตอาสาในการช่วยเหลือชุมชน ตามสภาพความเป็นอยู่ของตน และตามสภาพความพิการของตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยไม่หวังผลตอบแทน
- การเป็นสมาชิกหรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรของคนพิการในระดับจังหวัด อย่างสม่ำเสมอ
- การเป็นผู้มีคุณธรรมและการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม เป็นที่ชื่นชมยอมรับของสังคม หรือนำชื่อเสียงมาสู่ชุมชนและสังคม

๓.๒.๕ มีความประพฤติเรียบร้อย อยู่ในศีลธรรมอันดี เป็นตัวอย่างและแบบอย่างได้

๓.๒.๖ ต้องไม่เคยได้รับรางวัลคนพิการต้นแบบ

๓.๓ หลักฐานประกอบการเสนอชื่อ

- ๑) สำเนาบัตรประจำตัวคนพิการ จำนวน ๑ ชุด
- ๒) หลักฐานแสดงภูมิลำเนา หรือระยะเวลาการปฏิบัติงาน แล้วแต่กรณี ดังนี้
 - ก. กรณีผู้ได้รับการเสนอชื่อตามข้อ ๓.๑ (๑) และข้อ ๓.๑ (๒) ให้ยื่นสำเนาทะเบียนบ้านที่แสดงภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครหรือจังหวัดที่ได้รับการเสนอชื่อ จำนวน ๑ ชุด หรือหนังสือรับรองการอยู่อาศัยในพื้นที่ แล้วแต่กรณี
 - ข. กรณีผู้ได้รับการเสนอชื่อตามข้อ ๓.๑ (๓) ให้ยื่นหนังสือรับรองระยะเวลาการปฏิบัติงานจากหน่วยงานต้นสังกัด จำนวน ๑ ชุด
 - ๓) ภาพถ่ายหน้าตรงให้เห็นลักษณะความพิการเต็มตัว จำนวน ๑ ภาพ และรูปถ่ายขนาด ๑ นิ้ว ๑ รูป
 - ๔) ภาพถ่ายการทำกิจกรรมของคนพิการที่สะท้อนให้เห็นศักยภาพและความสำเร็จของคนพิการ จำนวน ๑ ชุด
 - ๕) ใบสมัครคนพิการต้นแบบ จำนวน ๑ ชุด

๔. รางวัลที่ได้รับ

ร่วมรับโล่ประกาศเกียรติคุณ “คนพิการต้นแบบ ประจำปี ๒๕๖๙” และรับเงินรางวัล ในงานวันคนพิการสากล ประจำปี ๒๕๖๙

๕. วิธีการดำเนินงาน

■ องค์การคนพิการ

๑) องค์การด้านคนพิการพิการหลัก ๗ ประเภทความพิการ และสมาคมสภาคนพิการทุกประเภทแห่งประเทศไทย ประชาสัมพันธ์และรับสมัครคนพิการเข้ารับการคัดเลือกผ่านช่องทางต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

๒) ดำเนินการคัดเลือกคนพิการ องค์การหลักละ ๑ คน รวมจำนวนไม่เกิน ๘ คน เสนอเป็นผู้แทนคนพิการต้นแบบ เข้ารับโล่ประกาศเกียรติคุณคนพิการต้นแบบ ในงานวันคนพิการสากล ประจำปี ๒๕๖๙ พร้อมสรุปผลการคัดเลือกคนพิการต้นแบบ ผ่านทางแบบฟอร์ม Google Form ให้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการทราบ

■ หน่วยงานภาครัฐ

๑) ให้กระทรวงทั้ง ๒๐ กระทรวง มอบหมายให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานในสังกัดและหน่วยงานภายใต้กำกับ ดำเนินการประชาสัมพันธ์และรับสมัครคนพิการเข้ารับการคัดเลือกผ่านช่องทางต่างๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

๒) ให้กระทรวงพิจารณาคัดเลือกคนพิการ จำนวนกระทรวงละ ๑ คน รวมจำนวนไม่เกิน ๒๐ คน เพื่อเสนอเป็นผู้แทนคนพิการต้นแบบเข้ารับโล่ประกาศเกียรติคุณคนพิการต้นแบบ ในงานวันคนพิการสากล ประจำปี ๒๕๖๙

๓) ให้จัดส่งข้อมูลของผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นคนพิการต้นแบบ พร้อมหลักฐานประกอบการสมัคร จำนวน ๑ ชุด สรุปผลการคัดเลือกทางเอกสารและแบบฟอร์ม Google Form ให้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการทราบ เพื่อให้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

■ ระดับจังหวัด

๑) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด มอบหมายให้ศูนย์บริการคนพิการ ระดับจังหวัด/องค์กรด้านคนพิการ และภาคีเครือข่าย ประชาสัมพันธ์และรับสมัครคนพิการเข้ารับการคัดเลือกผ่านช่องทางต่าง ๆ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด

๒) เสนอรายชื่อต่อคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการประจำจังหวัด หรือคณะทำงานพัฒนามาตรฐานคุณภาพชีวิตคนพิการจังหวัด หรือคณะทำงานอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านคนพิการ เพื่อประชุมพิจารณาคัดเลือกคนพิการต้นแบบ โดยใช้แบบฟอร์มการให้คะแนนตามที่กำหนด (กรณีมีมากกว่า ๑ คน ให้เสนอผู้ที่มีคะแนนในระดับสูงสุด) และเสนอให้เป็นผู้แทนคนพิการต้นแบบ ระดับจังหวัด จำนวน ๑ คน เข้ารับโล่คนพิการต้นแบบ ในงานวันคนพิการสากล ปี ๒๕๖๙

๓) จัดส่งข้อมูลคนพิการต้นแบบที่ได้รับการคัดเลือกพร้อมด้วยหลักฐานประกอบการสมัคร จำนวน ๑ ชุด และสรุปผลการคัดเลือกคนพิการต้นแบบตามแบบฟอร์มที่กำหนดให้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ

๔) ในกรณีที่จังหวัดมีการเสนอรายชื่อคนพิการเข้ารับการคัดเลือกมากกว่า ๑ คน ให้จังหวัดมอบรางวัลคนพิการต้นแบบระดับจังหวัด ในงานวันคนพิการสากลจังหวัด ประเพณีความพิการละ ๑ คน (ยกเว้นคนพิการที่ได้รับรางวัลคนพิการต้นแบบ ประจำปี ๒๕๖๘ ไปแล้ว)

๖. ระยะเวลาดำเนินการ

๑) ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้หน่วยงาน องค์กรด้านคนพิการ และภาคีเครือข่ายตลอดจน ประชาชนทั่วไปสนใจสมัครเข้ารับการคัดเลือกคนพิการต้นแบบประจำปี ๒๕๖๙

๒) สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด/กระทรวงต้นสังกัด/องค์กรด้านคนพิการ ดำเนินการพิจารณาคัดเลือกคนพิการ จำนวน ๑ คน เข้ารับโล่คนพิการต้นแบบ ในงานวันคนพิการสากล ปี ๒๕๖๙ ส่วนประเพณีความพิการอื่น ๆ จัดให้ได้รับรางวัล คนพิการต้นแบบในจังหวัด อย่างเท่าเทียมกัน

๓) จัดส่งข้อมูลคนพิการต้นแบบที่ได้รับการคัดเลือกให้กรมส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ ภายในวันอังคารที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๙

๗. สถานที่ส่งใบสมัคร

● **องค์กรคนพิการ** : องค์กรด้านคนพิการแต่ละประเพณีความพิการ ๗ ประเพณี และสมาคมสภาคนพิการ ทุกประเภทแห่งประเทศไทย

● **ปริมาณพลและส่วนภูมิภาค** : สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) ทุกจังหวัด

● **หน่วยงานภาครัฐ** : กระทรวงต้นสังกัด

หมายเหตุ ๑) คนพิการจะต้องผ่านการพิจารณาคัดเลือกจากคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ หรือคณะอื่นใดที่เกี่ยวข้องของจังหวัด

๒) หากส่งใบสมัครด้วยตนเองโดยไม่ผ่านองค์กรคนพิการ (๘ องค์กร) หรือ พมจ. หรือกระทรวงต้นสังกัด ทางกรม พก.จะไม่รับพิจารณาทุกกรณี

